

קונטרס

אָסור להתיאש

יגלה את גנות היאוש, ואיך שהוא הורס את
האדם בין בגשמי ובין ברוחני, ויכניס תקוה
והתחזקות בלב האדם, ויתן לו עצות איך לצאת
מהיאוש.

*

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבינו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבינו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגיש ליה
רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו,

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי
חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש.

*

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובכ"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׂיִסוּד לְמוֹדוֹ
הַטּוֹב שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל הוּא עַל קֶטֶב
נִקְדָּה זוֹ, שְׂאָסוּר לְהִתְיָאֵשׁ בְּשׁוּם
פָּנִים וְאַפֶּן, וְאַפְלוּ שְׁעוּבָר עַל הָאָדָם
מֵה שְׁעוּבָר, עִם כָּל זֹאת אָסוּר לִיָּאֵשׁ
עֲצָמוֹ, כִּי כָל זְמַן שְׂאָדָם חַי, יֵשׁ לוֹ
תִּקְוָה לְתִקּוּן הַכֹּל.

(אֲמָרֵי מוֹהֲרָא"ש, חֵלֶק ב', סִימָן תִּקְנֹד)

קונטרס

אָסור לַהֲתִיאֵשׁ

א.

צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אָהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, שְׁחֵי הָאָדָם
מֵלֵאִים נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמְרִים, וּבְכָל יוֹם עוֹבְרִים
עָלָיו מִשְׁבָּרִים וְצָרוֹת יְסוּרִים וְהַרְפָּתָקָאוֹת אַחֲרִים,
עַד שֶׁהִרְבֵּה אֲנָשִׁים נוֹפְלִים בְּדַעְתָּם, כָּאֵלּוּ אָבִד
מְנוֹס וְתִקְוָה מֵהֶם, וּכְאֵלּוּ אֶף פַּעַם כְּבָר לֹא יוֹשְׁעוּ
יֵרֵב הַצָּרוֹת, הַקִּטְנוֹת וְהַיְרִידוֹת שְׁעוֹבְרוֹת עֲלֵיהֶם,
וְזֶה הוֹרֵס אוֹתָם יוֹתֵר מִכָּל הַצָּרוֹת, כִּי הֵיאֻשׁ הוּא
גְּרוּעַ יוֹתֵר מִכָּל הַצָּרוֹת וְהַיְסוּרִים שְׁעוֹבְרִים עַל
הָאָדָם, כִּי כָּל זְמַן שֵׁשׁ לָאָדָם אֵיזוֹ תִקְוָה, וְרוֹאֶה
אוֹר בְּחַיָּיו, שְׁפַעַם יֵצֵא מִמַּצְבוֹ, אֲזִי יַעֲשֶׂה כָּל מִינֵי
פְּעֻלוֹת שְׁבָעוֹלָם לֹא לַהֲתִיאֵשׁ, וְסוּף כָּל סוּף יֵצֵא
מִהַסְבוֹךְ שְׁנִסְתַּבֵּךְ וַיֵּצֵא מִכָּל צָרוֹתָיו, לֹא-כֵן

כְּשֶׁאָדָם נוֹפֵל בִּיאֹוֶשׁ, אָז עוֹזֵב אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרִי,
וְזֶה מֵה שֶׁהוֹרֵס אוֹתוֹ, וְאָכֵן כָּל אָדָם הֵיזָה יָכוֹל
בְּנִקְל לָצֵאת מִכָּל הַסְּבוּכִים שְׁלוֹ, אִם רַק הֵיזָה יוֹדֵעַ
שׁ "אָסוֹר לַהֲתִיאֵשׁ"; עַל-כֵּן רָאָה אֶהוֹבִי, בְּנִי, מֵה
לְפָנֶיךָ וְאָף שְׁאֲנִי יוֹדֵעַ, שֶׁקָּשָׁה לָךְ מְאֹד בְּחַיִּים
וְעוֹבֶרֶת עָלֶיךָ מְרִירוֹת דְּמָרִירוֹת וְכוּ', וְאַתָּה סוֹבֵל
יִסוּרֵי תַפֶּת מִמֶּה שֶׁנִּסְתַּבְּכַת בְּצָרוֹת כְּאֵלוֹ שֶׁלֹא
חָלַמְתָּ וְכוּ', עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי "אָסוֹר
לַהֲתִיאֵשׁ", וְהִיאֹוֶשׁ לֹא יַעֲזוֹר לָךְ, אֲלֹא עוֹד יִגְבִּיר
עָלֶיךָ אֶת הַצָּרוֹת וְהַמְרִירוֹת, עַד שֶׁתָּבוֹא לְמַבּוּי
סְתוּם, וְלֹא תוּכַל לִפְנוֹת לֹא לְיָמִין וְלֹא לְשְׂמָאל,
וּמִזֶּה בָּא שֶׁנִּכְנָסוֹת לְאָדָם מִחֲשָׁבוֹת שֶׁל הַתְּאַבְּדוּת,
רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְלָכֵן אִם תִּכְנִיס אֶת דְּבָרֵי אֱלֹה בְּלִבְךָ,
אָז תִּרְאֶה כִּי עֲדִין זֶה לֹא סוּף הָעוֹלָם, וְאִם רַק תִּקַּח
אֶת עֲצָמְךָ בְּיָדְךָ, וְתַתִּישֵׁב הַיּוֹם, אָז תִּרְאֶה שֶׁמִּכָּל
צָרָה יְכוּלִים לָצֵאת, וְכִיצַד? עַל-יְדֵי שֶׁתִּפְנֶה אֵלָיו
יִתְבָּרֵךְ, וְאָף שֶׁמֶרֶב יֵאוֹשׁ אֶתָּה כָּל-כָּף רָחוּק מִמֶּנּוּ
יִתְבָּרֵךְ, וַיֵּשׁ לָךְ עוֹד טַעֲנוֹת עַל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
וְכוּ'; עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי כָל זֶה בָּא מִחֲמַת קִלְקוּל
דַּעְתְּךָ; כִּי בְּאַמַּת מִי שִׁיּוּדֵעַ אֶת רַחֲמָנוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ,
אֵיךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ מְרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתָיו, וְרוֹצֶה

להיטיב להם, הוא לא היה נופל בִּיְאוּשׁ. וְעַקֵּר
הַיְאוּשׁ הוּא, שְׁנִדְמָה לוֹ כְּאִלּוּ הִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
אֵינוֹ צָרִיךְ אוֹתוֹ, וְאֵינוֹ רוֹצֶה בּוֹ, וְכֵאלּוּ רוֹצֶה לְנַקֵּם
בּוֹ, וְדַמְיוֹן זֶה בּוֹנֶה לְאָדָם כָּל מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל
הֶבֶל, וְרוֹקֵם בּוֹ כָּל מִינֵי שְׁנָאָה, עַד שֶׁרַב בְּנֵי-אָדָם
כִּשְׁהֵם מִיֵּאֲשִׁים, הֵם מִסְתַּוְּבָבִים עִם טַעֲנוֹת עַל
הִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּאִלּוּ הוּא אֲשֶׁם בְּצִרְוֹתֵיהֶם
וְכוֹי', וְכֵאלּוּ הוּא סִבֵּךְ אוֹתָם וְכוֹי', וּבִאֲמַת הוּא
יִתְבַּרֵּךְ אֵב הַרְחֵמָן וְרוֹצֶה לְהוֹצִיא אֶת כָּל אֶחָד
מֵהַסְּבוּכִים שָׁלוֹ, אֲךָ הָאָדָם עַל-יְדֵי חֲטָאֵיו שֶׁחֲטָא,
קִלְקַל אֶת מַחוֹ וְדַעַתּוֹ, עַד שֶׁעוֹלוֹת בְּדַעַתּוֹ תָּמִיד
מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל כְּפִירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת, וּבִזְזָה נַעֲקָר
מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, וּבִרְגַע שֶׁהוּא נַעֲקָר מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ,
עַל-יְדֵי-זֶה הוּא מִסְתַּבֵּךְ בְּסְבוּכִים יוֹתֵר גְּרוּעִים;
וְלִכֵּן אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקָּר, אֵיעֲצֶךָ וִיהִי אֱלֹקִים עִמָּךְ,
וְתִזְכֶּה לְצֵאת מִכָּל הַצָּרוֹת שֶׁלָּךְ — אִם תִּצְיֵת אֶת
כָּל מֶה שֶׁאֲנִי מִבְקֵשׁ מִמָּךְ, הִרְגַּל אֶת עֲצֻמָּךְ לְדַבֵּר
עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל
אָבִיו בְּשִׁפְתַּי הָאֵם שֶׁלָּךְ, הִינּוּ בְּלִשׁוֹן שֶׁאַתָּה רָגִיל
בָּהּ, וְתִיחַד לְעֲצֻמָּךְ מְקוֹם פָּנוּי שֶׁאֵין שֵׁם בְּנֵי-אָדָם,
וְשֵׁם תִּרְגִּיל אֶת עֲצֻמָּךְ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּתַמִּימוֹת

ובכפשיטות גמורה, ואף שבתחלה ידמה לך כל הענין כצחוק וכו', ומי שומע אותך וכו', ומי צריך אותך וכו', והאם אין זה סתם דברים בטלים וכו', האם פעם אנשע וכו'?! לא-כן, אהובי, בני היקר, אתה תהיה חזק בעבודה הקדושה הזו, ותספר לפניו יתברך את כל לבך, ובוא תבוא מדי יום ביומו חק ולא יעבר אליו יתברך, ותשפוך את כל אשר עם לבבך אליו יתברך, ותספר לו כל מה שמעיק לך, וכל מה שמנח על לבך, ותהיה רגיל בזה, אם תהיה עקשן גדול לא להתיאש מנקדה זו, הינו מנקדת התפלה וההתבודדות ושיחה בינו לבין קונו, אז תראה נוראות ונפלאות שיעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא, כי באמת אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך מחיה מתיה מהיה ומקים את כל הבריאה כלה, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, כי הכל לבוש לגבי האין סוף ברוך הוא, וכן האדם שהוא כלו מרמ"ח איברים ושס"ה גידים, הכל לבושים לאמתת מציאותו יתברך שישרה בתוך האדם, כי בלא הקדוש-ברוך-הוא אין לאדם קיום כלל, והוא המחיה ומתיה את האדם, והוא נותן בו

חיות, אף האדם מרב בלבול ודעתו ועקמומיות לבבו
 נשבר כל-כך, עד שעולים לו תמיד ספקות עליו
 יתברך, והוא תמיד מסתבך בצרות אחרות, מאחר
 שהוא עוקר עצמו ממנו יתברך, אבל בו ברגע
 שיקח את עצמו בידי, ויחזר אליו יתברך, אז הכל
 ישתנה; על-כן אהובי, בני העקר, זכר כי "אסור
 להתיאש", ומכל הצרות והיסורים והבלבולים שלך
 בוא תבוא אל המקום המיוחד שיחדת לעצמך,
 ותתחיל לדבר עמו יתברך באשר ידבר איש אל
 רעהו והבן אל אביו, ותספר לו את כל מה שמעיק
 לך, ואז תראה איך שסוף כל סוף ירד ממך החשך
 והעננים המסבבים אותך, ותזכה להמשיך עליך
 ערבות, ידידות, זיו אור השכינה הקדושה, והוא
 ימשיך עליך שפע בגשמי ושפע ברוחני, העקר
 "אסור להתיאש"; והכלל הזה תחקק היום בדעתך,
 ואז אם תהיה חזק בזה, תראה איך שאני צודק,
 ואיך שלא יחסר לך שום דבר — לא בגשמיות ולא
 ברוחניות, אם רק תקיים את דברי אלה!

ב.

אהובי, בני, ראה לעשות כל מיני פעולות

שְׁבַע עוֹלָם לְשִׁמְחָה אֶת עֲצָמָהּ, כִּי הַשְׂמִיחָה הִיא רְפוּאָה
בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, וְכָל הַצָּרוֹת וְהַיְסוּרִים שֶׁאָדָם
סוּבֵל, הֵם רַק מַחֲמַת חֲסָרוֹן הַשְׂמִיחָה, וְכָל מֶה
שֶׁמִּמָּשִׁיךְ אֶת עֲצָמוֹ יוֹתֵר לְעֲצָבוֹת וְלִמְרִירוֹת
וְלִדְכָאוֹן, עַל-יְדֵי-זֶה נִכְנָס בּוֹ יֵאוּשׁ, וּמִיֵּאֵשׁ אֶת
עֲצָמוֹ מִחֲיָיו, וְזֶה גוֹרֵם לוֹ הַרְבֵּה צָרוֹת בֵּין בְּגִשְׁמִי
וּבֵין בְּרוּחָנִי, כִּי הַיֵּאוּשׁ בָּא לָאָדָם רַק מַחֲמַת
עֲצָבוֹת וְדְכָאוֹן; וְעַל-כֵּן רָאָה, אֱהוֹבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר,
לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַע עוֹלָם לְשִׁמְחָה אֶת עֲצָמָהּ,
וְהַשְׂמִיחָה תִּכְנִּיס בָּהּ גְּדֻלוֹת הַמַּחֲיָין, שֶׁתִּדַּע שֶׁעֲדִין
לֹא סוּף הָעוֹלָם, וְעֲדִין אַתָּה יָכוֹל לְהוֹשִׁיעַ אִם רַק
תִּקַּח אֶת עֲצָמָהּ בְּיָדֶיךָ, וְתִמָּשִׁיךְ עָלֶיךָ אֶת הַשְׂמִיחָה
הָאֲמִתִּית — לְשִׁמְחָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ. כִּי בְּאֵמֶת הוּא
יִתְבָּרֵךְ מִחֲיָה, מִהֵוָּה וּמִקְיָים אֶת כָּל הַבְּרִיָּאָה כְּלָה,
וְהוּא אֵב הַרְחָמָן, וְרוּצָה בְּטוֹבַת בְּרִיּוֹתָיו, אֵךְ הָאָדָם
מֵרֵב יֵאוּשׁוּ נִדְמָה לוֹ כְּאִלּוֹ הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוּצָה
לְהַעֲנִישׁוֹ, וּכְאִלּוֹ הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵינוֹ צָרִיךְ
אוֹתוֹ, וּכְאִלּוֹ הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּכַעַס וּבִקְפִידוֹת
עָלָיו וְכו', וְכִדּוּמָה מִחֲשָׁבוֹת שֶׁל הֶבֶל, שֶׁעוֹבְרוֹת
עַל הָאָדָם; עַל-כֵּן רָאָה, בְּנֵי, לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי
פְעֻלוֹת שְׁבַע עוֹלָם לְהִיּוֹת תָּמִיד בַּשְׂמִיחָה, כִּי הַשְׂמִיחָה

היא רפואה לאדם בין בגשמי ובין ברוחני, בגשמי — העצבים של האדם מתחזקים כשהוא שמח, וברוחניות — מתרחב לו מחו ונדעתו כשהוא שמח, ורואה ש"אסור להתיאש" בשום פנים ואופן, ואם תצית אותי בדבר זה, אז תראה נוראות נפלאות שיעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא.

ג.

אהובי, בני היקר! ראה להוציא מלבך כל מיני קנאה ושבנאה, ולכל תקנא בשום ברירה שבעולם, מכל שכן שלא תשנא שום ברירה שבעולם, ועל-ידי-זה תצא מהיאוש שלך, כי רב רבם של בני-אדם שהתיאשו מתייהם, ומרים להם מאד החיים, הכל בא להם מרב קנאה שמקנאים בזולתם, ונדמה להם שהם אף פעם לא יוכלו לעלות לדרגה ולהצלחת חבריהם, ועל-ידי-זה הם נשברים לגמרי יותר ויותר. ובאמת הכל שטות ורעות רוח, כי אצלו יתברך הכל אפשרי כי בן יום ולילה מתהפך המזל לאדם, ובפרטיות אם יש לו רצונות חזקים אליו יתברך, ואינו מיאש את עצמו

אָסור לַהֲתִיאַשׁ

בְּשׁוּם פָּנִים וְאַפֶּן, וְאֵינוֹ מִתְפַּעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה
שֶׁבְּעוֹלָם, וְאֵינוֹ מִפֶּחֶד מִשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, אֲזִי
בּוֹדֵאֵי יִזְכֶּה לְהַצְלִיחַ, אֲבָל כָּל הַצָּרוֹת וְהַיְסוּרִים
שֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם הֵם רַק כְּשֵׁנוּפֵל לִיְאֹוֶשׁ,
וְהַיְאֹוֶשׁ בָּא מִחֲמַת קִנְאָה שֶׁהוּא מִקְנָא בְּגִדְלָתוֹ שֶׁל
חֲבֵרוֹ, וְזֶה הוֹרֵס אוֹתוֹ לְגִמְרִי; וְעַל-כֵּן רָאָה, אֱהוֹבִי,
בְּנֵי הַיֶּקֶר, לְהוֹצִיא מִמֶּךָ כָּל מִינֵי קִנְאָה וְשִׁנְאָה שֶׁיֵּשׁ
בְּלִבְךָ עַל זַוְלָתְךָ, הַדְּבֵק אֶת עֲצָמְךָ רַק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ,
וְתִדַּע שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ מִחֲתִיָּה, מִהֵיָּה וּמִקֵּיָּם אֶת כָּל
הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם
עֲצָמֵי חַיִּית אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-כֵּן מֶה שֶׁיֵּךְ
לְקַנָּא בְּזוּלָתוֹ, בּוֹדֵאֵי סוּף כָּל סוּף אַחֵר הָרַע יָבֹוא
הַטּוֹב, וְגַם לֵךְ יִהְיֶה טוֹב, וְיֵאִיר לֵךְ אוֹרוֹ הָאֵין סוּף
בְּרוּךְ הוּא, הָעֵקֶר תִּזְכֹּר שׁ "אָסוּר לַהֲתִיאַשׁ", וְאַף
שֶׁעֲכָשׁוּ גִדְמָה לֵךְ שְׂכָלִם מִצְלִיחִים, וְאַתָּה מִנָּח
בְּשִׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת וּמִתַּחֲתִּיו, אֵל תַּחֲשֹׁב זֹאת כְּרָגַע
אֲדִרְבָּה תִּדַּע שְׁגָם לֵךְ יֵשׁ כַּחוֹת עֲצוּמִים לְהַצְלִיחַ
— אִם רַק תִּקַּח אֶת עֲצָמְךָ בְּיָדֶיךָ, וְהָעֵקֶר הוּא
לְהֶאֱמִין בּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַשִּׁיטוֹת, וְהֶאֱמוּנָה
תַּעֲלֶה אוֹתְךָ אֶל תְּכֵלִית הָעֲלִיָּה, וְתוֹצִיא אוֹתְךָ מִכָּל
מִינֵי יְאֹוֶשׁ.

אהובי, בני, ראה לחזק את עצמך בכל מיני
אפנים שבעולם, ואפלו שאתה כבר נפלת ונשלכת
במקום שנפלת ונשלכת וכו', ונדמה לך כאלו אין
לך מנוס ותקוה, תזכר את דברי רבנו ז"ל שגלה
לנו, ש"אסור להתיאש" בשום פנים ואפן. ובאמת
אם תכניס את דברי רבנו ז"ל בלבך ודעתך, אז
תראה שאכן "אסור להתיאש", ולא תרויח שום
דבר בזה שמתיאש, אדרבה יהיה לך יותר מר
בחייה בין בעולם הזה ובין בעולם הבא; ועל-כן
תעשה כל מיני פעולות שבעולם לא להתיאש. ועקר
הפעולות הוא להכניס בדעתך אמתת מציאותו
יתברך, לידע שהוא יתברך מתייה, מהנה ומקים את
כל הבריאה כלה, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם
עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, והוא יתברך כל
יכול, ובודאי יכול לעזור לך גם-כן, ואף שעכשו
מרב מרירותך וצרותיך נדמה לך כאלו, חס
וחלילה, הקדוש-ברוך-הוא בכעס וברגז עליך,
תדע שכל זה הוא עצת היצר הרע, שלא די שעקר
אותך כמו שעקר, אלא רוצה לאבד ממך את

העולם הזה, והעולם הבא גם יחד; על-כן אל
תהיה בטלן, וראה לקחת את עצמך בידך, ואז
דיקא תצליח.

ה.

צריך שתחזק את עצמך, אהובי, בני היקר,
בכל מיני התחזקיות שרק יכולים להתחזק, ותדע
ש"אסור להתיאש" בשום פנים ואופן, כי היאוש
הוא כח הסטרא אחרא, שהוא כח הרע המכסה
ומסתיר את אמתת מציאותו יתברך, כי האדם צריך
להגיע אל מדרגה כזו בזה העולם, עד שלא ירצה
שום רצון אחר בלעדי רצונו יתברך, ויהיה נכלל
רצונו לרצונו יתברך, שאז הוא מגיע למדרגה הכי
עליונה בזה העולם, שאין לו רצון אחר, רק כמו
שרצונו יתברך כן הוא רוצה, וזהו אשר רצו"ן
גימטריה שמ"ו, הינו מי שאין לו שום רצון אחר,
רק רצונו יתברך, על-ידי-זה שמו יתברך נכלל בו,
והוא נכלל בו יתברך. ואין לך עוד תענוג ושעשוע
יותר מזה שהאדם מבטל את עצמו לגמרי לגבי
האין סוף ברוך הוא, ואינו רואה לפניו מראה עיניו

רק אמתת מציאותו יתברך, ואינו שומע באזניו רק את קולו יתברך, ואינו מרגיש רק את אמתת מציאותו יתברך, ואז כשאדם בא לדרגה כזו, אז הוא כבר יושב בעולם הבא, ואף שהוא נמצא בעולם הזה, נתקיים אצלו — "עולמך תראה בתייך", שבעודו בעולם הזה הוא כבר בדגמת העולם הבא, שמשעשע את עצמו בשעשוע דמלכא, לא-כן כשיש לאדם רצון אחר מבלעדיו רצונו יתברך, ועוקר את עצמו ממנו יתברך, רחמנא לצלן, ורוצה בדיוק ההפך מרצונו, אז נופל ליאוש, לדפאון ולעצבון, ונעשה עצוב ומעצבן ומדכא, עד שמרב יאוש רוצה להתאבד, וכל מה שנסתרת ממנו יותר אלקותו יתברך, יותר חשך ומר לו, עד שיש בני-אדם שכל-כך נפלו ביאוש עמק, שהחיים אינם שוים אצלם, ורק רוצים למות, ומחכים ליום שיוכלו כבר לצאת מזה העולם המר והחשוך וכו', ובאמת בדקות בא להם דבר זה, מחמת כפירות ואפיקורסות, שנסתרת מהם אמתת מציאותו יתברך; כי למי שהתגלטה אמתת מציאותו יתברך, איך שאין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, הרי אין הוא רוצה שום רצון אחר

מִבְּלָעַדֵּי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא אֲכַפֶּת לוֹ אִם הוּא
 בְּעוֹלָם הַזֶּה אוֹ בְּעוֹלָם הַבָּא; וְעַל־כֵּן רָאָה, אֱהוֹבִי,
 בְּנֵי הַיֶּקֶר, מֶה לִּפְנִיָּה, וּרְאָה לָצֵאת מִהֵיאֻשׁ שְׁלִי, וְהַדְּבִק אֶת עֲצָמִי
 לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּלִשׁוֹן שְׁאֵתָה רְגִיל בָּהּ, וְהַדְּבוּר
 הוּא כָּלִי לְהַמְשִׁכַת הַשְּׁפַע, וְאִף פַּעַם לֹא תִרְצֶה
 רְצוֹן אַחֵר מִבְּלָעַדֵּי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמֶה שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ
 רוֹצֶה, זֹאת תִּקְבֹּל, וְאִז אִם תִּהְיֶה חֲזָק בָּזֶה, תִּרְאֶה
 נִסִּים וְנִפְלְאוֹת, שְׂדֵי הַטֶּבַע, שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְדּוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא עַל כָּל צַעַד וְשַׁעַל; אֲשֶׁרִי מִי שֶׁשָּׂם
 דְּבוּרִים אֵלָיו אֶל תּוֹךְ לְבוֹ, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

ו.

צָרִיךְ שֶׁתַּחֲזִק אֶת עֲצָמִי, אֱהוֹבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר,
 וְתֵצֵא מֵעֲצָמִי, וְתִתְחִיל לְהַסְתַּכֵּל עַל הַמְּצִיאוֹת, כִּי
 רַב אֵלֹהֵי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר מֵיֵאֲשִׁים אֶת עֲצָמָם, הֵם
 נִכְנָסִים בְּתוֹךְ עֲצָמָם וְחַיִּים בְּבְדִידוֹת, וְאֵינָם רוֹצִים
 לְהַפִּיר אֶת הַמְּצִיאוֹת, וְזֶה הוֹרֵס אוֹתָם לְגַמְרִי, עַד
 שְׁנוּפְלִים בִּיאֻשׁ גָּמוּר, וּמְחַכִּים לְיוֹם מִיתָתָם,
 וְשׁוֹכְבִים בַּמָּטָה, וּמְתַגְלָגְלִים בָּהּ וְכו', וּבִבְקָר

אומרים מי יתן ערב, ובערב אומרים מי יתן בקר, וחיים במרירות, ושום דבר שבעולם אינו עוזר להם, אדרבה הם מסתבכים יותר ויותר, כי מי שמיאש מחייו, לו כל-כך מר, עד שכל מה שיעשה, לא ילך לו, כי היאוש הורס את האדם, וכל מה שידברו עמו, כבר לא יקבל וכו', אם לא שיתחיל להסתפל על המציאות, והיא — לידע כי הקדוש-ברוך-הוא מסר לו את נשמתו, הינו שחבר את נשמתו שהיא חלק אלוק ממעל ממש, והכניסה בגוף המגשם והמוזהם הזה, ועליו להשתדל לחבר את נשמתו עם גופו, לזכך את גופו באפן שתאיר בו נשמתו, כי הנשמה היא חלק אלוק ממעל. ולמה אין האדם זוכה להרגיש את נשמתו ולהרגיש ערבות, נעם, זיו וחיות בחייו? מפני שהגוף העכור מכסה אותה; הגוף בא מחמר עב, ומשם באות העצבות והמרירות, ועל-כן צריכים לעשות כל מיני פעולות שבעולם להאיר נשמתו על גופו, שתאיר רוחניות אלקותו על החמר המגשם. ולזה זוכים על-ידי תקף השמחה, ולהתחיל להסתפל במציאות, כי המציאות היא שהקדוש-ברוך-הוא הוריד את נשמתו מרום גבהי מרומים,

וְהַכְנִיסָהּ בַּגּוֹף עָכוּר כְּזֶה, וְהַכְנִיס אוֹתָךְ בְּמַצָּבִים
כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר אַתָּה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת
שְׂבָעוֹלָם לְצֹאת מֵהַמַּשְׁבֵּרִים וְהַמַּתְחִים, וְשִׂיֵּאִיר לְךָ
תָּמִיד; וְעַל-כֵּן אִם תִּקְבֹּל אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהִים, אֲזַי תִּחְיֶה
חַיִּים נְעִימִים, חַיִּים עֲרָבִים וּמְתָקִים, וְכָל הַמְרִירוֹת
תִּתְּהַפֵּף לְטוֹבָה, וְכָל הַמְּנִיעוֹת יִתְּהַפְּכוּ לְנְעִימוֹת,
וְאִם חֵס וְשָׁלוֹם, לֹא תִרְצֶה לְקַחַת אֶת הַדְּבָרִים
לְתִשׁוּמַת לִבְךָ, אֲזַי תִּסְתַּבֵּף יוֹתֵר וְיוֹתֵר; עַל-כֵּן
אֶהוֹבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֵל תִּהְיֶה חֶכֶם בְּעֵינֶיךָ וְעֹזֵב כְּכֹר
אֶת כָּל הַשְּׁטִיּוֹת וְהַדְּמִיוֹנוֹת שֶׁלְךָ, אֶת כָּל הַמְרִירוֹת
וְהַיָּאוּשׁ שֶׁלְךָ, וְתִזְכֹּר שׁ "אִסוּר לְהִתְיָאֵשׁ", וְאַתָּה
יָכוֹל לְהִשְׁתַּנּוֹת — אִם תִּקַּח אֶת עֲצָמְךָ בְּיָדֶיךָ
בְּתַמְימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה. וְהַעֲקֹר — הַרְגֵּל אֶת
עֲצָמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּלִשׁוֹן פְּשׁוּטָה, בְּלִשׁוֹן
שְׂאֵתָה רְגִיל לְדַבֵּר עִם זֻלָּתְךָ, אֲשֶׁר כָּל דְּבוּר וְדְבוּר
שֶׁמִּדְּבַר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, הוּא הַצְלָחָה כְּזוֹ שֶׁאֵין לְתֹאֵר
וְאֵין לְשַׁעַר כָּלָל. וְרַבֵּנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ אֲשֶׁר כָּל
הַצְדִּיקִים לֹא הִגִּיעוּ אֶל מִדְּרָגָתָם, רַק עַל-יְדֵי
הַעֲבוּדָה הַקְדוּשָׁה הַזֹּאת, וּבִפְרָטִיּוֹת כְּשֶׁאָדָם מְמַרְמֵר
מִדְּבַר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, זֶה מוֹצִיא אֶת כָּל הַמְרִירוֹת
מִמֶּנּוּ, וּמְאִירָה בּוֹ נִשְׁמָתוֹ; אֲשֶׁרִי מִי שֶׁאֵינוֹ מְטַעֵה

אֶת עֲצָמוֹ כָּלֵל, וּמְקַיִם כָּל זֹאת בְּתַמִּימוֹת
וּבַפְּשִׁיטוֹת.

ז.

רְאֵה, אֱהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לְהַכְנִיס בְּעֲצָמָךְ אֶת
אֲמִתּוֹת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, הֵינּוּ שֶׁתַּחֲזֹר בְּעֲצָמָךְ תָּמִיד
עַל דִּבְרֵי הָאֱמוּנָה, שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ מְלֹא כָּל הָאָרֶץ
כְּבוֹדוֹ, וְאִין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלִעְדֵּיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל,
וְהוּא יִתְבָּרֵךְ מְחִיָּה, מְהִיָּה וּמְקַיִם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה.
וּבָזֶה שֶׁתַּחֲזֹר הִרְבֵּה עַל הָאֱמוּנָה הַקְדוּשָׁה, בָּזֶה
תִּפְגֹּס בְּךָ תִּקְוָה, שְׁסוּף כָּל סוּף אַחֵר הָרַע יָבוֹא
הַטּוֹב, עַד שֶׁתִּזְכֶּה לְהַשִּׁיג שְׂגֵם הָרַע הוּא כִּסָּא
לְטוֹב, וּבִיּוֹדָאֵי הִיָּה צָרִיף לַעֲבֹר עָלֶיךָ מֶה שֶׁעָבַר,
כְּדִי שֶׁתִּזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ בְּדֶרֶךְ וּבְאִפֻּן
הַיָּה, וְאֵל תַּחֲשֹׁב כְּרָגַע כְּאֵלּוּ הַקְדוּשׁ-כְּרוּף-הוּא
בְּכַעַס וּבְרָגִז עָלֶיךָ, כְּאֵלּוּ הוּא רוֹצֵה לְנַקֵּם בְּךָ,
אֲדִירָבָה הוּא יִתְבָּרֵךְ טוֹב לְכָל, וְרַק רוֹצֵה לַעֲזֹר לָךְ,
וּמֶה שֶׁאַתָּה כָּל-כֶּף מְמַרְמֵר, זֶה מְרַב הָעֲצָבוֹת
וְהַכְּפִירוֹת שֵׁשׁ בְּךָ; עַל-כֵּן רְאֵה, אֱהוּבִי, בְּנִי,
לְהוֹצִיא מִמָּךְ אֶת הַכְּפִירוֹת וְאֶת הָעֲצָבוֹת, וְתִכְנִיס

בְּעֶצְמָהּ אָמוֹנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִזּוֹ תִּרְאֶה אֵיךְ
כָּל הַחַיִּים יִשְׁתַּנּוּ לָךְ לְגַמְרִי, וְיֵאִירוּ לָךְ מְאֹד מְאֹד;
וְאֵל יִהְיֶה קָלִים בְּעֵינֶיךָ דְּבוּרִים אֱלֹהִים, כִּי הֵם עֲקָרִים
גְּדוּלִים וְיִסּוּדוֹת חֲזָקִים בִּיהֲדוּת, כִּי הָאָמוֹנָה
הַקְּדוּשָׁה הִיא יִסּוּד וְעֵקֶר בְּקִיּוֹם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת,
וְכָל הַיהוּדוֹת תְּלוּיָהּ רַק בְּאָמוֹנָה; אֲשֶׁר־מִי שֶׁיִּהְיֶה
חֲזָק בְּאָמוֹנָה הַקְּדוּשָׁה, וְאִזּוֹ יִרְאֶה שׁ"אָסוּר
לַהֲתִיאֵשׁ", וַיֵּצֵא בְּאֵמֶת מִהֵיאִוֶּשׁ שָׁלוֹ.

ח.

צָרִיךְ שֶׁתִּזְכֹּר, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, שֶׁבִּזְזָה הָעוֹלָם
עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִשְׁבָּרִים וְגִלִּים, וְאִין לָךְ
אָדָם שֶׁלֹּא יַעֲבֹרוּ עָלָיו מְרִירוֹת וְצָרוֹת בְּכָל יוֹם,
וְעֵקֶר הַהִתְחַזְקוֹת לְחֲזָק עֲצָמוֹ לַעֲמֹד עַל עֲמָדוֹ הוּא,
עַל-יָדֵי יָדִיעָה זֹו — שֶׁצָּרִיכִים לִידַע שׁ"אָסוּר
לַהֲתִיאֵשׁ" בְּשׁוּם פָּנִים וְאִפֵּן יִהְיֶה מֶה שֶׁיִּהְיֶה וְיִהְיֶה
אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, וְכִשְׁאָדָם יוֹדֵעַ דְּבַר זֶה, אִזּוֹ מְצַלִּית
בְּדַרְכּוֹ, לֹא-כֵן אִם נוֹפֵל בִּיאִוֶּשׁ, וּמִיֵּאֵשׁ עֲצָמוֹ, אִזּוֹ
הוּא מְלֹא כִשְׁלוֹנוֹת; וְעַל-כֵּן, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר,
רְאֵה לַעֲשׂוֹת כָּל מִיָּנִי פְעֻלוֹת שְׁבַעֲוֹלָם, שֶׁלֹּא תִיאֵשׁ

עצמך אפלו שנדמה לך שכבר הכל שחור, ואינך
 רואה שום מנוס ותקנה איך לצאת מהצרות
 ומהיסורים שלך, עם כל זאת עליך לזכור, שהיו
 כבר דברים כאלו מעולם, שברגע האחרון כשהיה
 נדמה לך כאלו אבד מנוס ותקנה ממנו, וכאלו הכל
 חשך וצלמות, וכאלו אף פעם לא יושע, אז דיקא
 באה הישועה; כי באמת הוא יתברך מנסה את
 האדם בכל מיני נסיונות, לראות אל מי יפנה בעת
 צרתו, כי רק בשביל זה עובר על האדם מה
 שעובר, כי הלא אין שום מציאות בלעדיו יתברך
 כלל, והוא יתברך מחיה, מהיה ומקים את כל
 הבריאה כלה, ולא שיך בכלל שיש איזה דבר נגדו
 יתברך, כי אפלו הנגד שהוא כלל ההסתרות
 והצרות, המרירות והיסורים, זה גם-כן ממנו
 יתברך, והכל בשביל הבחירה והנפיון, לראות אל
 מי יפנה האדם בעת צרתו ומרירותו, וזה עקר
 השעשוע בכל העולמות, כשאדם המלא קלפות
 והסתרות מתחזק, ואינו מיאש את עצמו בשום
 פנים ואפן, רק בורח אליו יתברך, זה עקר
 השעשוע בכל העולמות, ודבר זה שום מלאך
 ושום שרף אינו יכול להראות, ועל-כן גדלת האדם

נִמְדָּדַת כְּפִי מִדַּת הַתְּחִזְקוֹתוֹ, וְאַף שִׁיּוֹרֵד וְנוֹפֵל בְּכָל
פַּעַם בִּירִידוֹת וּנְפִילוֹת מְגֻנוֹת, וְנִשְׁלָךְ בְּעֶמֶק בּוֹר
וְדוֹת, עִם כָּל זֹאת אֵינוֹ מֵיֵאֵשׁ אֶת עֲצָמוֹ, רַק מִתְחִיל
בְּכָל פַּעַם לַחֲזוֹר מִחֻדָּשׁ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּבֹא לִפְנֵי
יִתְבָּרֵךְ בְּלֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכָּה, וּמִסְפֵּר לִפְנֵי יִתְבָּרֵךְ אֶת
כָּל לְבוֹ וְכָל מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בֵּין בְּרוּחָנִי וּבֵין
בְּגִשְׁמִי; בְּנִי! בְּנִי! אֵין דְּבוּרִים לְפָרֵשׁ וּלְסַפֵּר
וּלְגַלּוֹת אֶת גִּדְּל הַשְּׁעֲשׂוּעַ אֲשֶׁר הָאָדָם הַזֶּה גּוֹרֵם
אֵז לְמַעְלָה, כִּי דִיקָא מְלַכְלוּכִים וְזִהְמוֹת וִירִידוֹת
וּנְפִילוֹת כָּאֵלוֹ שֶׁהוּא נִמְצָא בָהֶם, אֵינוֹ מֵיֵאֵשׁ אֶת
עֲצָמוֹ רַק בֹּא בְּלֵב נִשְׁבָּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּמִתְחַנֵּן
וּמִבְקֵשׁ לִפְנֵי יִתְבָּרֵךְ, שִׁיְחוּס וִירְחֻם עָלָיו וְיוֹצִיאוֹ
מִהַפֶּח הַנִּשְׁבָּר שֶׁנִּפֵּל לָשֵׁם, וּמִסְפֵּר אֶת כָּל לְבוֹ,
כָּאֲשֶׁר יִסְפֵּר הַבֵּן אֶל אָבִיו וְאִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וּמִכְנִיס
בְּעֲצָמוֹ אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה לְדַעַת שֶׁבְּכָל תְּנוּעָה וַתְּנוּעָה
שֶׁם אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר אֶת
גִּדְּל הַשְּׁעֲשׂוּעִים שֶׁהָאָדָם הַזֶּה גּוֹרֵם בְּכָל הָעוֹלָמוֹת,
וּמִלְאַכֵּי מַעְלָה מְקַנְאִים בָּאָדָם הַזֶּה שֶׁאֵינוֹ מֵיֵאֵשׁ
אֶת עֲצָמוֹ; עַל-כֵּן רָאָה, אֱהוֹבִי, בְּנִי הִיקָר, לְזַכֵּר אֶת
דְּבָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל, שֶׁהִזְהִירָנוּ מְאֹד בְּכַמָּה וְכַמָּה
לְשׁוֹנוֹת, שׁ"אָסוּר לַהֲתִיאֵשׁ" בְּשׁוּם פָּנִים וְאַפֵּן,

וְאֶפְלוּ שִׁיעֲמָדוֹ עָלָיו כָּל אַנְשֵׁי הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וַיִּרְצוּ
 לְרַחֲקוֹ וּלְגָרְשׁוֹ וּלְהַפִּילוֹ וּלְהַשְׁלִיכוֹ, וַיִּרְגִּישׁ בְּעֶצְמוֹ
 שֶׁהוּא הֵכִי גָרוּעַ וְהֵכִי מְלַכְלָךְ וְהֵכִי מְזֻהָם, וּכְאֵלוֹ
 אֵין לוֹ לֹא עוֹלָם הֵבֵא וְלֹא עוֹלָם הִנֵּה, עַם כָּל זֹאת
 הוּא תִזְק בְּדַעְתּוֹ לְהִיּוֹת דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּדִבְקוֹת
 אֶמֶת, וְאֵינוֹ רוֹצֶה שׁוּם רָצוֹן אַחֵר מִבְּלַעֲדֵי רָצוֹנוֹ
 יִתְבָּרֵךְ; בְּנִי! בְּנִי! הָאָדָם הִנֵּה הֵכִי מְאֹשֶׁר בְּעוֹלָם,
 מֵאַחֵר שֶׁשָּׁם מִבְטָחוֹ רַק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאֵינוֹ מְיָאֵשׁ אֶת
 עֶצְמוֹ בְּשׁוּם פָּנִים וְאָפֶן; אֲשֶׁרִי מִי שָׂבָא אֶל יְדִיעָה
 זוֹ, וְאִזּוֹ טוֹב לוֹ לְנִצַּח נִצָּחִים.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

אָסור לָאָדָם לִיָּאֵשׁ אֶת עֲצָמוֹ, חֵס וְשָׁלוֹם,
וְאַפְלוֹ אִם נָפַל לְמָקוֹם שְׁנֶפֶל, חֵס וְשָׁלוֹם,
וּמִנָּח בַּשָּׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת מִמָּשׁ, רַחֲמָנָא
לְצֻלָּן, אֶף-עַל-פִּי-בֶן אֵל יִתְיָאֵשׁ עֲצָמוֹ
מִהֶשֶׁם יִתְבָּרֵךְ בְּשׁוֹם אִפֹּן שְׁבַעוּלָם, כִּי גַם
מִשָּׁם יְכוּלִים לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי
מֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדּוֹ.

(לקוטי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ז')